

Nascuts a Queralt

Entrevista als germans Vicenç i Josep M. Hontangas

Balma Badal

Els germans Hontangas van passar bona part de la seva vida a Queralt, i els dos coincideixen en afirmar que van passar-hi una infantesa plena de moltes vivències i en total llibertat. La perspectiva que ofereixen les vistes des del santuari i el silenci de la muntanya són un entorn immillorable per a créixer-hi.

Quins són els primers records que teniu de la vida a Queralt?

V. Doncs el que més recordo és el batec esclatant que naixia de sentir el Tabal de la Patum, veure el color dels plens a la plaça o, fins i tot, el so que arribava de qualsevol de les altres comparses, era una experiència preciosa. També recordo les nits de tempesta, els xiulets del vent pujant per l'obaga, i els espetecs de les portes de les habitacions i dels passadissos. És una llàstima que no s'hagin anat millorant les instal·lacions per a que els visitants i estiuiejants hi vulguin seguir pujant.

J.M. A part de tot això, també l'esforç i el treball dels nostres pares per facilitar-nos els estudis i per ensenyar-nos a gaudir de la qualitat de vida i els mínims necessaris per viure com cal.

Us agradava, doncs, viure en aquell indret?

V. Moltíssim. Ens va servir per viure la vida intensament, per la quantitat de vivències que hi vam tenir. Podies triar l'espai vital per gaudir de la tranquil·litat de la muntanya i, a més, a pocs metres del santuari hi tenies de tot. Com per exemple rovellons,

tan útils sempre per a fer un bon menjar.

J.M. De fet, és tot un privilegi haver pogut gaudir de l'entorn on ens vam criar, perquè era com viure a pagès. I, d'altra banda, vam aprendre molt de totes les persones que van passar per allà.

Creieu que us va aportar alguna cosa diferent a la resta de companys i companyes el fet de passar la joventut al santuari?

V. Clar que sí! Allà hi pujaven persones de molts llocs de Catalunya, gent molt sana i molt maca. Així que, tot i estar a la muntanya, vam tenir sempre el privilegi de poder gaudir de la riquesa de la gent i dels seus valors. Sempre vam estar envoltats de persones admirables, començant per mossèn Ballarín i moltes persones de relleu que tenien el punt de trobada allà dalt. Recordo, per exemple, la gran tasca que van fer per tirar endavant l'hostatgeria el Miquel Màrquez, la seva dona, la Montserrat Sala i tota la seva família.

J.M. Sí, i a mi personalment tot això em va servir per a reforçar i donar contingut a la meva expressió artística. Encara que també hi ha el contrast de la malaltia que vaig patir i que em va bloquejar durant un temps. Però, malgrat tot, vaig aprofitar moltes hores que vaig passar al llit per pintar. Era la millor manera per retallar el temps.

Com eren les vostres rutines diàries?

V. Bé, baixàvem a Berga a l'escola. Sempre a peu, per la drecera de les capelletes. Baixàvem i pujàvem cada dia.

J.M. I també ajudàvem als pares a cuidar els animals que teníem. L'euga, gallines, conills, gossos... Vaja, com la vida a pagès.

Teniu algun record especial d'aquells anys?

V. Néixer a Queralt és una sort de valor incalculable que poques persones poden entendre. És un privilegi. Em vaig aficionar a l'astronomia i llegia molts llibres. L'espai ens convidava sempre a enlairar la vista i mirar amunt, i al final vaig aconseguir acabar volant jo també, però amb els peus a terra!

J.M. Jo, d'una banda, era radioafecionat i la zona era ideal per comunicar-nos amb tot el món. Vàrem fundar la televisió de Berga, on hi van col·laborar radioafecionats de Navarres i molts voluntaris del Berguedà. Va ser una molt bona experiència. D'altra banda, viure amb aquesta qualitat de vida, muntanya amunt, ha donat molt de sentir al meu dibuix i a la meua pintura.

A part de tot això, viure a Queralt també us va permetre tenir una relació molt propera amb mossèn Ballarín. Com el recordeu?

V. Mossèn Ballarín ens va ajudar molt a tota la família. Tant el meu germà com jo vivíem a casa seva. Ha estat una persona vital tant pel santuari com per Berga, el Berguedà i Catalunya en general. Cadascú després podrà dir-hi la seva, però per a mi ha estat com

«Sempre vam estar envoltats de persones admirables, començant per mossèn Ballarín i moltes persones de relleu que tenien el punt de trobada allà dalt»

«Baixàvem a Berga a l'escola. Sempre a peu, per la drecera de les capelletes. Baixàvem i pujàvem cada dia»

un pare, un mestre i un guia. Vaig aprendre a entendre la música clàssica gràcies a ell, a tenir seny i serenor per encaixar bons i mals moments.

J.M. A més, en el meu cas, si encara sóc viu és gràcies a mossèn Ballarín. Perquè a mi a l'hospital de Berga, quan em vaig posar malalt, em donaven per mort. I amb la seva ajuda me'n vaig acabar sortint. És molt trista la seva pèrdua perquè hi hem perdut tots alguna cosa, amb ell.

Quan vau deixar de viure a Queralt?

V. Vaig marxar del santuari per anar a estudiar i treballar a Barcelona i després em vaig casar amb la Nuri i vam tenir els fills i ara vivim a Manresa. Malgrat marxar, mai no em vaig desvincular de la ciutat, llàstima que no vaig aconseguir donar un tomb a la davallada del santuari, perquè cal posar-hi moltes solucions.

J.M. Jo penso que mai es deixa de viure a Queralt una vegada hi has viscut. Encara que visqui a Berga em sento sempre com si fos allà dalt. Vaig passar uns anys a Barcelona, a l'Escola Massana, estudiant disseny tèxtil, també vaig treballar en un estudi de disseny al Portal de l'Àngel,... Però al cap i a la fi mai no he deixat de ser a Queralt.

Més enllà de la vostra joventut a Queralt, aquell entorn també us ha marcat en altres aspectes de la vostra vida. Per exemple a la del Josep Maria, que troba en aquell paratge la inspiració per la seva pintura.

J.M. Sí, la meua passió per la pintura comença a Queralt i amb l'empenta de mossèn Ballarín, de la meua parella Pilar, dels meus germans i de totes les persones que van passar pel santuari. Si t'hi fixes, l'entorn, la llum, l'atmosfera de Queralt són en el meu estil de pintar i dibuixar. En els ritmes que presento deixen veure moltes cases tal i com es veuen des de Queralt. Pinto sovint en vistes panoràmiques, són quadres vius, una mica naïf, si vols.

De tota la teua obra, podries citar dues o tres obres que tinguin alguna importància especial per a tu?

J.M. En primer lloc, el cartell de La Patum de 1973, que el va demanar el Josep Mª de Martin. Després també els cartells de les festes de Pedret, per exemple, o d'Espinalbet, de Castellar de n'Hug... Finalment, també destacaria el cartell de la Patum de l'any 1984, que va marcar un abans i un després per la presència de la senyera, o el del 75è Aniver-

sari de la Coronació de la Mare-dedéu de Queralt.

I, d'altra banda, el Vicenç ha estat un dels impulsors del primer vol de Dron per sobre de la muntanya. Què us va portar a dur a terme aquesta iniciativa?

«Queralt s'ha quedat aturat en el temps. Llàstima, perquè tenia un potencial turístic impressionant i s'està quedant endarrere»

V. Amb motiu de la celebració dels 25 anys del Plat de la Pau del Miquel Màrquez i al costat de la iniciativa de Rotary Internacional, vàrem reunir-nos una colla amb l'entusiasme i la il·lusió de projectar el repte fins a molt més amunt. Amb el grup IP (Iberian People) i de la mà de dos membres del Rotary, Joan Lesan –que controlava tot el tema dels drons– i de Fernando Ortuño –que va encarregar-se dels globus– vam enlairar globus d'heli amb missatges de pau i unes receptes. Lesan va seguir el vol del globus i això ha quedat registrat per sempre, a la vegada que ha permès veure el Santuari des de diferents perspectives, a les quals no estem segurament acostumats. Perquè jo

ja havia volat per sobre el santuari, però anava en helicòpter. Ara amb els drons pots passejar-te i gaudir de diferents vistes i perspectives. Cada vegada hi ha més informació i bones imatges per veure i 'volar', encara que sigui virtualment. No cal dir que gaudir d'una experiència nova i poder-ho fer en el lloc que ha estat casa teua durant tota la teua joventut és un privilegi.

Finalment, quina relació tens ara amb el lloc que va ser casa vostra durant tant de temps?

V. Bé, han canviat molt les coses, però el santuari de Queralt sempre serà la meua casa espiritual que em permet carregar bateries. M'agradaria, si es pogués, contribuir amb l'empenta que necessita el santuari actualment.

J.M. Jo ho visc amb tristesa. Nosaltres, més bé o més malament, hem anat tirant endavant, però Queralt s'ha quedat aturat en el temps. Llàstima, perquè tenia un potencial turístic impressionant i s'està quedant endarrere, no hi ha millora. Molt soroll i poques solucions, crec. Com sempre es diu, l'un per l'altre i la casa sense escombrar.

Balma Badal Díez